

Warszawa, 23 stycznia 2007 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-538355-VI/06/KP

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Ludwik Dorn
Wicepremier
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Rzecznik Praw Obywatelskich jest zaniepokojony sytuacją w jakiej znajdują się przedsiębiorstwa wykonujące usługi holowania i parkowania pojazdów na zlecenie starosty. Mając na względzie ochronę ich praw zwracam się do Pana Premiera o pilne zapoznanie się z tym problemem i rozważenie możliwości zlecenia przygotowania odpowiedniej nowelizacji obowiązujących przepisów.

Skarżący w listach kierowanych do Rzecznika podnoszą, iż pojazdy wypadkowe, skradzione czy znalezione przez pomoc drogową w tym na zlecenie policji, masowo są przetrzymywane na prywatnych parkingach i organy władzy publicznej nie interesują się ich odebraniem, zwrotem kosztów parkowania i wyegzekwowaniem od właścicieli, którzy pojazdy porzucili należności za holowanie i przechowanie pojazdu za okres 6 miesięcy, tj. do czasu ich przepadku na rzecz Skarbu Państwa. Przedsiębiorcy nie tylko nie mogą odzyskać należności za holowanie i parkowanie pojazdów od ich pierwotnych właścicieli, ale także od Skarbu Państwa. Muszą więc ponosić dalsze koszty przechowania pojazdów, do czasu aż organy państwowe podejmą decyzje o ich odbiorze.

Już w marcu 2005r. Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się w tej sprawie do Ministra Finansów sygnalizując brak odpowiednich regulacji prawnych.

Opisane okoliczności faktyczne w opinii Rzecznika wskazywały, iż regulacje ustawy Prawo o ruchu drogowym, rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 sierpnia 2003 r. w sprawie usuwania pojazdów (Dz.U. Nr 134, poz. 1133 ze zm.) oraz pisma wyjaśniające resortu finansów, były niedostateczne dla zapewnienia

prawidłowej realizacji praw skarżących się przedsiębiorców z tytułu umów zawartych z organami administracji publicznej.

Sygnalizując problem Rzecznik wnosił o jego jednoznaczne uregulowanie, a także skoordynowanie i zintegrowanie działań organów administracji publicznej. Rzecznik sygnalizował, iż w jego ocenie przedsiębiorcom przysługują roszczenia cywilne przeciwko Skarbowi Państwa, których mogą dochodzić na drodze sądowej, a realizacja tych praw narazi budżet państwa (tzn. podatników) na dodatkowe koszty z tytułu należnych odsetek, odszkodowań, kosztów sądowych i egzekucyjnych.

W odpowiedzi z dnia 30 marca 2005r. Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów podzielił stanowisko Rzecznika o niezasadności obciążania budżetu państwa wydatkami związanymi z usuwaniem pojazdów z drogi i ich parkowaniem. Jednocześnie wyjaśnił, iż zmiana nie jest możliwa bez nowelizacji art. 130a ustawy - Prawo o ruchu drogowym. Niezbędne jest wprowadzenie do ustawy regulacji uprawniających do obciążania pierwotnych właścicieli aut pełnymi kosztami usunięcia pojazdu z drogi czy jego parkowania.

Mając na względzie ochronę praw obywatelskich Rzecznik złożył do Trybunału Konstytucyjnego wniosek o zbadanie zgodności z Konstytucją RP art. 130a ust. 5 i 6 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym

Wyrokiem z dnia 7 czerwca 2005 r. (sygn. akt: K 23/04), Trybunał Konstytucyjny, po rozpoznaniu wniosku Rzecznika z dnia 14 maja 2004 r., orzekł, że zaskarżony art. 130a ust. 5 i 6 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz.U. z 2003 r., Nr 58, poz. 515 ze zm.) jest niezgodny z art. 2 i art. 22 Konstytucji RP. Przepisy te utraciły moc obowiązującą z dniem 30 czerwca 2006 r., gdyż Trybunał odroczył wejście w życie wyroku, dając organom stanowiącym prawo czasu na dokonanie koniecznych zmian legislacyjnych.

Trybunał Konstytucyjny podzielił zastrzeżenia Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczące braku w zaskarżonych przepisach jakichkolwiek przesłanek materialnoprawnych, które determinowałyby decyzje starosty przy wyznaczaniu podmiotów gospodarczych do holowania pojazdów mechanicznych oraz prowadzenia parkingów strzeżonych. Przyznanie staroście kompetencji do podejmowania działań o charakterze reglamentacyjnym, bez jednoczesnego sprecyzowania merytorycznych przesłanek, jakimi ma się kierować dokonując wyborów, firm wyspecjalizowanych w usuwaniu pojazdów nie spełnia wymogów: ustawowej podstawy ograniczenia wolności działalności gospodarczej (art. 22 Konstytucji) oraz należytej określoności przepisów prawa (art. 2 Konstytucji). Trybunał

przypomniał, że wymaganie umieszczenia w ustawie wszystkich zasadniczych elementów regulacji prawnej musi być stosowane ze szczególnym rygoryzmem, gdy regulacja ta dotyczy władczych form działania organów administracji publicznej wobec obywateli, praw i obowiązków organu administracji i obywatela w ramach stosunku publicznoprawnego lub korzystania przez obywateli z ich praw i wolności. W tym przypadku brak jest właśnie tych "zasadniczych elementów regulacji". Nie sposób doszukać się ich nie tylko w ustawie, ale w żadnym innym akcie prawnym. Brak materialnych przesłanek wykonywania przez starostę swoich kompetencji powoduje niemożność precyzyjnego określenia charakteru jak i treści wprowadzanego ograniczenia, co jest sprzeczne z wymogiem należytej określoności przepisów prawa (art. 2 Konstytucji).

Trybunał określając termin utraty mocy obowiązującej przepisów wziął pod uwagę, że natychmiastowe uchylenie podstaw prawnych do podejmowania przez starostę rozstrzygnięć, mogłoby w praktyce uniemożliwić realizację - koniecznych dla bezpieczeństwa, porządku publicznego, jak i praw innych użytkowników dróg - zadań organów porządkowych.

Przepis zawarty w art. 130a ustawy Prawo o ruchu drogowym został znowelizowany ustawą z dnia 22 września 2006r. (Dz.U. z 2006r., Nr. 190, poz. 1400), jednakże zmiana jest związana wyłącznie z treścią rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego. Nadal pozostaje nieuregulowany problem rozliczeń pomiędzy Skarbem Państwa, a przedsiębiorcami, a w szczególności określenie zasad ustalania okresu rozliczeń. nierozwiązany pozostaje również problem należności przedsiębiorców, którzy prowadzili działalność gospodarczą i ponieśli wymierne straty spowodowane brakiem regulacji, narażając się jednocześnie na konieczność prowadzenia postępowań sądowych w celu wyegzekwowania należności od Skarbu Państwa oraz za okres 6 miesięcy od dnia holowania na parking od właścicieli pojazdów, którzy je porzucili z zamiarem wyzbycia się.

Z analizy udostępnionych Rzecznikowi przez skarżących dokumentów wynika, iż najczęściej okresem parkowania, za który przedsiębiorcy nie otrzymali wynagrodzenia był okres od dnia upływu 6 miesięcznego terminu w którym właściciel powinien odebrać pojazd do czasu zawiadomienia przez Policję właściwego Urzędu Skarbowego o jego upływie, przy czym samo zawiadomienie przez prowadzącego parking było niewystarczające dla obliczenia dni parkowania pojazdów, za które Urząd Skarbowy był zobowiązany wnieść opłatę w imieniu Skarbu Państwa. Zasadniczym problemem wymagającym regulacji wydają się być zasady obliczania okresu, za który przedsiębiorcom powinna być wniesiona opłata, gdyż w tym czasie wykonali usługi

polegające na holowaniu pojazdu oraz jego parkowaniu na prowadzonym i opłacanym przez siebie parkingu. Opłata przekazywana przedsiębiorcom za holowanie i parkowanie pojazdów nie obejmuje okresu liczonego od dnia przesłania przez przedsiębiorców informacji do Urzędu Skarbowego oraz do Policji (o przyjęciu pojazdu na parking), ale od dnia zawiadomienia Urzędu Skarbowego przez Policję o przejęciu pojazdu na Skarb Państwa. Przyczyna tego stanu rzeczy wynika z przyjęcia założenia, iż są to dwa terminy: faktyczny początek okresu parkowania pojazdu, który następnie po 6 miesiącach przechodzi na rzecz Skarbu Państwa i nie został odebrany przez właściciela oraz oficjalnego powiadomienia Urzędu Skarbowego przez Policję o początku tego okresu, nie pokrywają się ze sobą. Przedsiębiorca jest zobowiązany do wystawienia faktury za okres parkowania pojazdu wskazany przez Urząd Skarbowy, który tę informację otrzymuje od Policji. Policja natomiast często zawiadamia Urząd Skarbowy z dużym opóźnieniem, często po upływie wielu tygodni lub miesięcy od dnia, w którym skończył się 6-miesięczny termin odbioru pojazdu.

Odrębnym problemem jest zwrot kosztów holowania pojazdu i jego parkowania w okresie od dnia zdarzenia skutkującego zleceniem holowania do dnia upływu 6 miesięcznego terminu, w którym właściciel powinien go odebrać z parkingu. Do Policji należy ustalenie właściciela i jego wezwanie do odbioru pojazdu. Nieustalenie właściciela przez Policję pozwala na przyjęcie, iż pojazd został porzucony w celu wyzbycia się go, powoduje przejęcie pojazdu na Skarb Państwa, ale jednocześnie uniemożliwia przedsiębiorcy dochodzenie kosztów holowania i parkowania pojazdu w okresie od dnia zdarzenia do dnia upływu terminu 6 miesięcznego. Konsekwencjami wynikającymi z tego stanu są obarczeni przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą. Ponadto w takich sytuacjach, gdy niedotrzymanie terminu zawiadomienia przez Policję ma miejsce, przedsiębiorcy nie mają do dyspozycji żadnych środków prawnych za pośrednictwem, których mogliby szybko i skutecznie wpłynąć na wysłanie przez Policję zawiadomienia do Urzędu Skarbowego, zawierającego niezbędne informacje.

Uważam, że kierowanie pojazdów na parkingi przez uprawnione podmioty (Policja) powinno się wiązać z jednoczesnym zawiadomieniem Urzędu Skarbowego o skierowaniu pojazdu na dany parking oraz poinformowaniem o terminie, w jakim pojazd powinien być z parkingu odebrany oraz z jednoczesnym poinformowaniem o dniu, w którym pojazd przejdzie na rzecz Skarbu Państwa w przypadku jego nieodebrania przez właściciela. W takiej sytuacji właściwy Urząd Skarbowy znacznie

szybciej otrzymywałby informację mającą charakter sygnalizujący o terminie, w którym pojazd może przejść na własność Skarbu Państwa. Konsekwencją tej regulacji i jej uzupełnieniem powinno stać się wyraźne uregulowanie przez ustawodawcę zasad pokrywania kosztów parkowania pojazdów mechanicznych, które nie zostały z parkingu odebrane w terminie 6 miesięcy od dnia wypadku i skierowania na parking natomiast ich stan techniczny umożliwia jedynie ich złomowanie.

Biorąc pod uwagę sygnalizowane w skargach obywateli trudności przedsiębiorców w egzekwowaniu należności z tytułu holowania i parkowania pojazdów, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147) zwracam do Pana Premiera z uprzejmą prośbą o wydanie poleceń podjęcia tej sprawy oraz przekazanie Rzecznikowi informacji o podjętych działaniach.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich